

בש"פ 4435/16 - מדינת ישראל נגד פלוני, פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4435/16

כבוד השופט י' דנציגר
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

1. פלוני
2. פלוני

המשיבים:

בקשה חמישית להארכת מעצרים של המשיבים ב-90 ימים, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

עו"ד ארז בן-ארויה

בשם המבקשת:

עו"ד גד זילברשלג; עו"ד איתן סבג

בשם המשיב 1:

עו"ד עדי כרמלי; עו"ד יפעת כהן

בשם המשיב 2:

החלטה

לפני בקשה חמישית להארכת מעצרים של המשיבים ב-90 ימים, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), החל מיום 11.6.2016, או עד למתן פסק דין בעניינם בתפ"ח 45563-09-14 בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, לפי המוקדם מבין המועדים.

תמצית הרקע העובדתי והחלטות קודמות

1. ביום 18.9.2014 הוגש נגד המשיבים כתב אישום, המייחס להם עבירה של רצח לפי סעיף 300(א)(2) בצירוף

עמוד 1

סעיף 29(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ולמשיב 2 גם עבירה של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום, בלילו של יום 2.11.2012 התחוללה קטטה במועדון בעיר בת-ים. במהלך הקטטה, ספגו המשיבים מהלומות קשות מידיהם של המנוח וחבריו. המשיבים סיכמו ביניהם לגרום למותו של המנוח, מתוך כוונה תחילה, כנקמה על הפגיעה בהם במהלך הקטטה, ולשם כך הצטיידו באקדח ובקטנוע. ביום 4.11.2012, התקשר המשיב 2 למנוח ותיאם פגישה עמו בטיילת בת-ים. בעוד המנוח ממתין במקום הפגישה, הגיעו המשיבים למקום, כשהם רכובים על הקטנוע, חבושי קסדות וחמושים באקדח, ועצרו במרחק מה ממנו. המשיב 1 ירה חמישה כדורים מהאקדח לעבר המנוח ואחד מאלו חדר לצווארו וגרם למותו. מיד לאחר הירי, נמלטו המשיבים מהמקום. מספר ימים לאחר האירוע, נמלט המשיב 2 מהארץ למדינת קוסטה ריקה, וזאת חרף ידיעתו כי המשטרה מחפשת אחריו.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה למעצרים של המשיבים עד לתום ההליכים נגדם (מ"ת 45140-09-14). ביום 27.4.2015, בהסכמת הצדדים, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרים של המשיבים עד תום ההליכים. מעצרים של המשיבים הוארך על ידי בית משפט זה, בהסכמתם, שלוש פעמים נוספות, ב-90 ימים בכל פעם (בש"פ 4136/15; בש"פ 6228/15; ובש"פ 8380/15). מעצרים אף הוארך פעם רביעית ביום 16.3.2016 (בש"פ 1826/16, השופט ס' ג'ובראן) ללא הסכמתם (להלן: ההחלטה הראשונה). במסגרת החלטה זו צוין כי מחד, נשקפת מהמשיבים מסוכנות רבה נוכח עבירת הרצח המיוחסת להם בכתב האישום. מאידך, צוין בית המשפט כי אין להתעלם מאופן התנהלותו של ההליך העיקרי עד כה, כאשר טרם התקיימו דיוני הוכחות, ההליך "מצוי למעשה בנקודת האפס" וחלק ניכר מהאחריות למצב רובץ לפתחה של המבקשת. זאת, נוכח העובדה שהדחיות בשמיעת התיק החל מסוף חודש אפריל 2015, נגעו לאפשרות מיצוי של משא ומתן בין הצדדים. בנסיבות בהן מתקיים בין הצדדים משא ומתן ארוך ועמדת משפחת המנוח ביחס להסדר אפשרי ידועה זה מכבר, היה על המבקשת, כך נקבע, לנהוג במשנה זהירות מול המשיבים ולעמוד על קיומם של דיוני הוכחות במועדם. בית המשפט סיכם, כי במכלול נסיבות המקרה דנן, העיכוב הניכר שנוצר בשמיעת התיק "מחייב מתן משקל מוגבר לזכותם של המשיבים לחירות ולחזקת החפות העומדת להם בשלב זה". על כן, הורה בית המשפט לשירות המבחן לערוך תסקירים אשר יבחנו את האפשרות להעברת המשיבים למעצר בפיקוח אלקטרוני; ולבית המשפט המחוזי לבחון אפשרות זו. לצד זאת, הודגש כי נוכח טיבה של עבירת הרצח והמסוכנות הטבועה בה, "על החלופה למעצר מאחורי סורג ובריח שתוצע על ידי המשיבים לעמוד במשוכה גבוהה". עוד הודגש, כי לבית המשפט המחוזי נתון שיקול דעת מלא להחליט האם ניתן להעביר את המשיבים למעצר בפיקוח אלקטרוני.

4. בתסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב 1, שתאריכו 6.4.2016, צוין כי למשיב 1 שבע הרשעות קודמות בגין עבירות של, בין היתר, אלימות; סמים; רכוש; בריחה ממשמר חוקי; והתנגדות למעצר, בעקבותיהן ריצה שלוש תקופות מאסר. עוד נקבע, כי למשיב 1 נטייה לפעול באימפולסיביות ובחוסר שליטה במצבי לחץ, וכי הוא מתקשה בשמירה על גבולות ובקבלת סמכות. שירות המבחן אף צוין, כי התרשם שהמשיב 1 אינו מבטא עצמו באופן כנה ואותנטי. המשיב 1 ביקש להשתחרר למעצר באיזוק אלקטרוני בביתה של אם ארוסתו. שירות המבחן התרשם כי שתי המפקחות - ארוסתו ואמה - אינן מתאימות לשמש כמפקחות. מסיבה זו, יחד עם ההערכה כי קיים סיכון גבוה להישנות מקרים דומים והתנהגות פורצת גבולות בעתיד, קבע שירות המבחן כי הוא אינו ממליץ על מעצר באיזוק אלקטרוני.

בתסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב 2, שתאריכו 6.4.2016, צוין כי המשיב 2 נעדר עבר פלילי, וכי היה ער לאפשרות שהקשר עם המשיב 1, בן דודו, ישפיע על התנהלותו ולמרות זאת בחר להתרועע עמו. בשל אופי העבירה המיוחסת למשיב 2, שקל שירות המבחן בנוסף לרמת הסיכון, אף את מאפייני העבירה ותוצאותיה החמורות; קשריו של המשיב 2 עם גורמים שוליים; ואת התנהלותו כבעלת מאפיינים אימפולסיביים. לסיכום, העריך שירות המבחן את מסוכנותו של המשיב 2 לביצוע עבירות אלימות נוספות כבינונית. ביחס לחלק מהמפקחים שהציע המשיב 2, קבע שירות

המבחן כי אינם בעלי עמדה סמכותית ואינם מתאימים לשמש כמפקחים; וביחס לחלק אחר נאמר, כי הם היו עשויים להתאים לשמש כמפקחים. לצד זאת, נוכח מאפייניו של המשיב 2 וההערכה כי המפקחים יתקשו להשפיע עליו, לא בא שירות המבחן בהמלצה על מעצרו של המשיב 2 בפיקוח אלקטרוני.

5. ביום 20.4.2016 הורה בית המשפט המחוזי על העברתו של המשיב 2 למעצר בפיקוח אלקטרוני בכתובת שהוצעה על ידו. בית המשפט הצדיק מסקנה זו, בכך שתסקיר שירות המבחן לא היווה "תוספת" או "הפתעה מרעשה", ועל כן מסד הנתונים שהוביל את בית משפט זה ליתן את ההחלטה הראשונה – בה נקבעה נקודת האיזון הראויה במקרה דנן – הוא "כמעט זהה" למסד הנתונים שעמד לפני בית המשפט המחוזי.

6. ביום 3.5.2016, קיבל בית משפט זה ערר שהגישה המבקשת על החלטה זו, והורה על המשך מעצרו של המשיב 2 עד לתום ההליכים נגדו (בש"פ 3438/16, השופט י' עמית) (להלן: ההחלטה השנייה). בדבריו, הדגיש בית המשפט, בין היתר, כי בהחלטה הראשונה, לא מצויה הוראה לבית המשפט המחוזי להעביר את המשיב 2 למעצר בפיקוח אלקטרוני, אלא רק לבחון אפשרות זו. בהינתן התסקיר השלילי בעניינו של המשיב 2; בהינתן כי עסקין בעבירה של רצח מתוכן, בו נעשה שימוש בנשק חם; ובהינתן כי המשיב 2 הוכיח בהימלטותו לקוסטה ריקה כי החשש להימלטות מן הדין הוא ממשי, נקבע כי קמה וניצבת בדרכו של המשיב 2 אותה משוכה גבוהה שהוזכרה בהחלטה הראשונה. עוד ציין בית המשפט כי החלפת הייצוג, ולא בפעם הראשונה, וביטול מועדי ההוכחות שנקבעו, רובצים לפתחו של המשיב 2.

7. בתסקיר משלים שהוגש בעניינו של המשיב 1, שתאריכו 17.5.2016, בחן שירות המבחן חלופת מעצר במסגרת פרטית הנקראת "ירדן – שירותי שיקום", המספקת מסגרת של חלופות מעצר ושיקום. נוכח מרכיבי אישיותו של המשיב 1; מידת הסיכון הגבוהה להישנות מקרים דומים והתנהגות פורצת גבולות; ותנאי החלופה שהוצעה, אשר תתקשה לספק למשיב 1 תמיכה והכלה רגשית ואינה נמצאת תחת פיקוח של משרד הרווחה ומשרד הבריאות – קבע שירות המבחן כי אין באפשרותו להמליץ על שהייתו של המשיב 1 בחלופה זו. ביום 25.5.2016 התקיים דיון בעניינו של המשיב 1. בעקבות הערותיו של בית המשפט המחוזי, חזר בו המשיב 1 מן הבקשה לשחרורו לחלופת מעצר, תוך שביקש לשמור על טענותיו לדיון הצפוי בבית משפט זה בהארכת מעצרו.

8. אשר להתקדמות הדיונים בתיק העיקרי; ביום 23.9.2014 הוקרא למשיבים כתב האישום. מועד המענה לכתב האישום נדחה מספר פעמים בשל קשיים בהסדרת ייצוגם של המשיבים, עד ליום 27.4.2015. במועד זה, הודיעו הצדדים כי הם מתכוונים לקיים משא ומתן ביניהם, ודיון המענה לכתב האישום נדחה. בהמשך, הדיון נדחה פעמיים נוספות, כדי לאפשר לצדדים למצות את המשא ומתן ביניהם, כשבמקביל הופנו הצדדים לגישור. בדיון שנערך ביום 23.11.2015, השיבו המשיבים לכתב האישום, ונקבעו שישה מועדים לשמיעת הוכחות, אשר הראשון שבהם נקבע ליום 2.2.2016. בתאריך זה, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמות עקרוניות לקראת הסדר טיעון. המבקשת הבהירה כי החלטה סופית תתקבל רק לאחר שתגבש סופית את עמדתה, נוכח שיחה נוספת עם משפחת המנוח.

ביום 11.2.2016 הודיעה המבקשת כי החליטה, תוך מתן משקל לעמדת משפחת המנוח, שלא להגיע להסדר בתיק אלא להתחיל בניהולו. בא-כוח המשיב 2 ציין כי נוצר משבר אמון בינו לבין מרשו, וכי משפחתו של המשיב 2 דרשה שלא ינהל את דיוני ההוכחות בשמו. בא-כוח המשיב 1 הדגיש, כי עמדתה של משפחת המנוח הייתה ידועה לאורך כל הדרך. בהחלטה מאותו יום, מתח בית המשפט המחוזי ביקורת על התנהלות המבקשת, וביטל את המועדים לשמיעת ההוכחות שנקבעו לסוף חודש פברואר 2016. בדיון תזכורת מיום 1.3.2016, ביקשה המבקשת לקבוע מועדים לשמיעת ההוכחות בתיק. בא-כוח המשיב 2 ביקש דחייה בת מספר ימים כדי לבחון את שאלת הייצוג. ביום 8.3.2016, קבע בית המשפט המחוזי חמישה מועדים לשמיעת הוכחות לאורכו של חודש מאי 2016. לאחר מכן, הוגשו מספר בקשות והודעות בעניין הסדרת ייצוגם של שני המשיבים, אשר הובילו לדחיית מועדי דיוני התזכורת. בדיון שנערך ביום 4.5.2016, הודיע בא-כוח המשיב 2 כי נוצר משבר אמון בינו לבין מרשו שאינו מאפשר לו להמשיך בייצוג, ובית המשפט שחרר אותו מהמשך הייצוג בתיק. בהתאם לכך, הורה בית המשפט על ביטול מועדי ההוכחות שנקבעו לחודש מאי 2016. ביום

30.5.2016 התקיים דיון תזכורת, בו עמדה אימו של המשיב 2 על עמדתה למנות לבנה סנגור פרטי; ובא-כוח המשיב 1 הודיע כי ימשיך לייצגו בתיק. בית המשפט קבע דיון נוסף, לשם בירור הסדרת ייצוגו של המשיב 2, ליום 16.6.2016.

מכאן הבקשה שלפני.

טענות הצדדים בבקשה

9. המבקשת טוענת - באמצעות בא-כוחה, עו"ד ארז בן-ארויה - כי עבירת הרצח המיוחסת למשיבים ונסיבות ביצועה, מלמדות כי נשקפת מהם מסוכנות רבה לציבור, המאיינת כל חלופת מעצר בעניינם. עוד מטעימה המבקשת, כי המשיב 1 ביצע את העבירה כשלושה שבועות בלבד לאחר ששחרר ממאסר בגין עבירות קודמות; וכי המשיב 2 נמלט לקוסטה ריקה לאחר ביצוע הרצח מבלי שנרשם במעבר הגבול בישראל. לאלו מתווספים תסקירי שירות המבחן, "שהיו שליליים כמעט בכל היבט". אשר לקצב התקדמות ההליך העיקרי, טוענת המבקשת כי במשך תקופה ארוכה נדחו הדיונים בתיק לבקשת באי-כוח המשיבים; וכי לאורך כל הדרך הבהירה שאת עמדתה הסופית באשר להסדר הטיעון תגבש לאחר מפגש נוסף עם משפחת המנוח, כאשר בפועל נדחתה ישיבת הוכחות אחת בלבד כתוצאה מניהול המשא ומתן.

10. המשיב 1 מפנה - באמצעות באי-כוחו, עו"ד גד זילברשלג ועו"ד איתן סבג - להחלטה הראשונה באשר להארכת המעצר הרביעית, בה נקבע כי נקודת האיזון במקרה דנן מחייבת בחינה של מעצר בפיקוח אלקטרוני. קל וחומר, כך נטען, שבהארכת המעצר החמישית נקודת האיזון נוטה לטובת המשיב 1. זאת, בייחוד כיוון שההחלטה הראשונה ניתנה כאשר חמישה מועדי הוכחות היו קבועים בתיק. מאז, בוטלו מועדים אלו עקב סוגיית ייצוגו של המשיב 2, וממילא אין לזקוף את הימשכות ההליך לחובתו של המשיב 1.

11. המשיב 2 טוען - באמצעות באי-כוחו (בהליך זה), עו"ד עדי כרמלי ועו"ד יפעת כהן - כי הוא נעדר עבר פלילי וכי התסקיר שהוגש בעניינו הינו "אפור", לא חד משמעי ומאשר חלק מהמפקחים שהוצעו. המשיב 2 טוען אף הוא, כי נקודת האיזון היום, עת מדובר בבקשה חמישית להארכת מעצר, השתנתה ביחס להארכת המעצר הרביעית. ההחלטה השנייה - בה קיבל בית משפט זה את ערר המבקשת והותיר את המשיב 2 במעצר מאחורי סורג ובריח - הייתה נכונה לאותו הזמן, כך נטען, אך נוכח הימשכות ההליך יש להורות על העברתו של המשיב 2 למעצר בפיקוח אלקטרוני.

דיון והכרעה

12. לאחר שעינתי בבקשה ונספחיה ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך לפני, נחה דעתי כי דין הבקשה להתקבל.

13. כידוע, כאשר בית המשפט נדרש לבקשה להארכת מעצר מכוחו של סעיף 62 לחוק המעצרים, עליו לבחון האם חל שינוי באיזון שבין הפגיעה המתמשכת בחירות הנאשם לבין הצורך בשמירה על שלום הציבור וניהול תקין של הליכי משפט. במסגרת בחינה זו, בית המשפט יתחשב, בין היתר, במשך המעצר וקצב התקדמות ההליך; במסוכנות הנשקפת מהנאשם; בעברו הפלילי; ובחומרת המעשים המיוחסים לו בכתב האישום [ראו, למשל: בש"פ 1766/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 והאסמכתאות שם (15.3.2015)]. יש לזכור כי במקרה דנן, שאלת מסוכנותם של המשיבים, כמו גם חומרת מעשיהם, נידונו והוכרעו מספר פעמים. בהחלטה הראשונה, אף הוטעם כי "שחרור נאשם המואשם בביצוע רצח בכוונה תחילה ממעצר מאחורי סורג ובריח יעשה אך במקרים נדירים" (פסקה 15 להחלטה, וראו גם את האסמכתאות שם). מסוכנותם של המשיבים נלמדת אם כן, בראש ובראשונה, מכתב האישום החמור שהוגש נגדם ואף התסקירים שהוגשו בעניינם מובילים למסקנה זו. לחובתו של המשיב 1 אף עומד עבר פלילי "עשיר", שגם ממנו יש ללמוד על מסוכנותו. בנוסף, שוכנעתי כי במקרה דנן קיים חשש ממשי להימלטותם של המשיבים מן הדין. זאת, נוכח עברו הפלילי

של המשיב 1 - הכולל בריחה ממשמר חוקי והתנגדות למעצר - וכן בריחתו של המשיב 2 לקוסטה ריקה לאחר האירוע נשוא כתב האישום. איני רואה צורך להרחיב בנקודות אלה, שהרי ממילא, רובן ככולן של טענות המשיבים התמקדו בשיקולי קצב התקדמות ההליך.

14. נוכח האמור, האם יש בקצב התקדמות ההליך כדי לשנות את נקודת האיזון ולהצדיק את שחרורו של המשיב? אין לחדד, כי התקדמות ההליך עד כה היא איטית, כאשר מצויים אנו בשלב של בקשה חמישית להארכת מעצר אך טרם התקיימו דיוני הוכחות. אף אם למבקשת אחריות מסוימת להיווצרותו של מצב זה - נוכח החלטתה שלא להתקשר בהסדר טיעון - לא יכול להיות ספק כי אף למשיבים אחריות לא מבוטלת, לכל הפחות, למצב זה. ודוק, מאז ההחלטה הראשונה - אשר כזכור, ניתנה עת היו קבועים חמישה מועדי הוכחות בתיק - בוטלו מועדים אלו, וממילא נמשך ההליך, דווקא עקב סוגיית ייצוגם של המשיבים. משכך, אין המבקשת נושאת באחריות לכך. הדברים נכונים בייחוד ביחס למשיב 2, אשר עד לרגע זה לא הוסדר ייצוגו בהליך העיקרי. אלא שאף טענתו של המשיב 1, לפיה אין לזקוף לחובתו את סוגיית ייצוגו של המשיב 2, דינה להידחות. כזכור, רק ביום 30.5.2016 הודיע בא-כוח המשיב 1 כי ימשיך לייצגו בתיק, כך שלמעשה, המשיב 2 נושא באחריות הבלעדית להימשכות ההליך אך מיום זה.

15. איני מקל ראש בכך שהמשיבים מצויים במעצר זמן ממושך. למותר לציין, כי מעצר איננו בבחינת עונש וכי תנאי ההחזקה במעצר הם קשים מהתנאים שבהם מוחזקים אסירים המרצים את עונשם. כמו כן, איני מתעלם מהערותיו של בית משפט זה באשר לקצב התנהלות ההליך, ובפרט מהערותיו של השופט ס' ג'ובראן בהחלטה הראשונה. עם זאת, ראוי לחזור ולהדגיש כי כל שהורה בית משפט זה בהחלטה הראשונה היה לבחון את אפשרות העברתם של המשיבים למעצר בפיקוח אלקטרוני, מבלי שהורה לשחררם לחלופה כזו. הכרעה זו הותרה לשיקול דעתו המלא של בית המשפט המחוזי. אף השופט י' עמית חזרה להדגיש זאת בהחלטה השנייה. משבחן שירות המבחן את אפשרות העברתם של המשיבים למעצר בפיקוח אלקטרוני, ביחס לכל אחד מהם, ומצא כי היא איננה הולמת; ונוכח החומרה היתרה שבעבירת הרצח, בה מואשמים המשיבים, והמסוכנות הרבה העולה ממנה, נחה דעתי כי יש להאריך את מעצרם של המשיבים, ולהותיר אותם במעצר מאחורי סורג ובריח.

16. יובהר כי קביעה זו נכונה אך לעת הזו. לא מן הנמנע, מבלי לקבוע מסמרות בדבר, כי נקודת האיזון שבין הפגיעה בחירותם של המשיבים לבין החשש שמא יסכנו את הציבור או יימלטו מהדין, תשתנה בעתיד.

17. סוף דבר, הבקשה מתקבלת.

ניתנה היום, ג' בסיון התשע"ו (9.6.2016).

ש ו פ ט